

Hr Helir-Valdor Seeder
põllumajandusminister

17.09.2012 Saku

Maaomanike seisukohad jahiseaduse eelnõule

Lugupeetud Helir-Valdor Seeder

29. augustil k.a esitas Keskkonnaministeerium EIS-is teistele ministeeriumitele kooskõlastamiseks uue jahiseaduse eelnõu. Kooskõlastamise tähtaeg on 21. september.

Eestimaa Talupidajate Keskliit, Eesti Põllumeeste Keskliit ja Eesti Erametsaliit tervitavad viimast arengut eelnõu koostamisel ja loodavad, et menetlus jõuab kiiresti ka käesoleval sügisel Riigikogusse. Eelnimetatud organisatsioonid on oma ühispositsioonid jahiseaduse osas koos põhjendustega avalikustanud juba aprillis 2012. Detailsemad ettepanekud seaduseelnõule on esitatud Eesti Erametsaliidu poolt Keskkonnaministeeriumile 8.juunil. (Mõlemad dokumendid on lisatud käesolevale kirjale.)

Kahjuks pole eelnõu koostamisel piisavalt arvestatud maaomanike ettepanekutega. Sellega seoses soovivad Eestimaa Talupidajate Keskliit, Eesti Põllumeeste Keskliit ja Eesti Erametsaliit veelkord esitada oma positsioonid ja avaldada sügavat muret eelnõu **nende sätete osas, mis puudutavad põllumajandustootjatele ja metsaomanikele tekkivate ulukikahjude hüvitamist.**

Kolm peamist probleemi, mis vajaks eelnõus ümber vaatamist:

- 1) Esitatud eelnõu suurim puudus on see, et selles **pole üheselt sätestatud nõuet sõlmida jahipidamiseks kinnisasja omanikuga leping.**

Oleme seisukohal, et ulukikahjustuste efektiivse ennetamis eeltingimuseks on koostöö maakasutajate ja jahipiirkonna kasutaja vahel ning selgelt kokkulepitud osapoolte kohustused ja õigused. Kahjuks eelnõu seda asjaolu piisavalt ei arvesta.

Kooskõlastamisele esitatud eelnõu §24 lg 1 on sätestatud, et jahipidamiseks tuleb kinnisasja omanikuga sõlmida leping, kuid sama paragrahvi lg 2 lubab ilma lepinguta jahti pidada tähistamata kinnisasjal päikese tõusust kuin loojanguni. Sisuliselt muudetakse viimasena mainitud lõikega lepingu nõue tingimuslikuks ja praktikas vähetoimivaks (maaomanikult eeldatakse toiminguid omandi tähistamiseks või piiramiseks väga suures ulatuses, samas antakse seadusega jahipiirkonna kasutajale õigus omanikuga kooskõlastamata tema omandit kasutada). Allakirjutanud on seisukohal, et **seaduses tuleb üheselt sätestada, et kui maaomanik on avaldanud huvi leping jahipiirkonna kasutajaga sõlmida, siis pärast seda pole ilma lepinguta jahipidamine teise isiku omandil lubatud.**

Märgime, et lepingu sõlmimise regulatsioon on väga otseselt seotud põllumajandustootjatele tekkivate ulukikahjude hüvitamise sätetega. Eelnõu loogika on, et **üldjuhul toimub kahjude hüvitamine lepingus sätestatud korras**. Ainult juhtudel, kus lepingut ei ole sõlmitud, toimub kahju hüvitamine riigi poolt kehtestatud tingimustel. Oleme seisukohal, et kui seadus ei toeta piisavalt lepingute sõlmimist, siis regulatsiooni kehtestamisega soovitud eesmärki ei saavutata ja kokkulepete asemel püüavad jahipiirkonna kasutajad tekkivad kahjud osaliselt hüvitada § 43 alusel. **Sellega seoses peame oluliseks, et jahipiirkonna kasutajale kehtestataks nõue, et mõistliku ülemineku perioodi jooksul (nt alates 01.01.2014) peab jahipiirkonna kasutajal olema sõlmitud vähemalt poolte eramaa omanikega leping jahimaa kasutamiseks**. Sellises proportsioonis lepingute puudumisel tuleks alustada jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtetuks tunnistamist.

2) Ulukikahjustuste **kompenseerimise korraldus ei ole õiglane ega taga ulukikahjustuste vähenemist põllu- ja metsamaal.**

Eelnõu §43 sätestab, et kahju hüvitatakse põllu- ja metsamaal kuni 100 € hektari kohta. Kahjuks ei näe eelnõu ette kõigi oluliste põllukultuuridele (nt õlikultuurid) tekitatud kahju hüvitamist. See on arusaamatu ja ebaõiglane – **peame oluliseks, et seadus annab võimaluse nõuda ulukikahjude hüvitamist kõikidele põllukultuuridele ja ilma igasuguste erisusteta**. Nimelt loetleb sama paragrahvi lõige 3 erisused, mille korral kahju ei kuulu hüvitamisele (nt ei hüvitata kahju, kui see on pindalalt alla 100 m², samuti kahju, mis on tekkinud põllukultuuri välispiirist esimese 10 m ulatuses või siis kahju, mis on tekkinud kohas, millele pole esitatud ulukikahjustuste ennetamise teatist). **Kohustus esitada jooksva aasta 1. maiks jahipiirkonna kasutajale ulukikahjustuste ennetamise teatis on meie hinnangul läbimõttelmate ja vaid bürookraatiat lisav nõue**, millel puudub muu sisu, kui vähendada kahjude hüvitamise kohustuse tõenäosust.

Eestimaa Talupidajate Keskliit, Eesti Põllumeeste Keskliit ja Eesti Erametsaliit on seisukohal, et §43 lg 1 sätestatud **kahju hüvitamise piirmäär (100 €/ha) tuleb seadusest välja võtta ja anda vastav delegatsioon kahju iga-aastase piirimäära kehtestamiseks kas põllumajandusministrile ja keskkonnaministrile (vastavalt põllumajanduskultuuride ja metsakahjustuste puhul) või siis Vabariigi Valitsusele**. Kahju hüvitamise piirmäär peaks kehtestama iga jahiaasta alguseks, olema õiglase suurusega ning diferentseeritud põllumajanduskultuuride lõikes. Välja tuleb jätta ka §43 lg 4 sätted.

Ühtlasi peame oluliseks, et seaduses sätestataks, et põllumajanduskultuuridele tekkiv kahju hüvitatakse põllukultuuri omanikule. See muudatus tagaks, et hüvitise nõudeõigus on isikul, kellele reaalne kahju on tekitatud.

3) **Jahipiirkonna piiride muutmises pole maaomanikud piisavalt kaasatud.**

Eelnõu §12 näeb ette juhtumid, mille korral jahipiirkonna piire muudetakse. Eelnõu väljendab sellega jahindusorganisatsioonide taotlust säilitada võimalikult tänane institutsionaalne korraldus. Allakirjutanud on korduvalt märkinud, et **see pole Eesti arengu seisukohast õige tee, kuid on kompromissina teinud ettepaneku, et mingil ülemineku perioodil, kui riik jätkab jahipiirkondade piiride kehtestamist ning piirid ei kujune veel välja vabade läbirääkimiste tulemusena, siis on maaomanikel ühes ringi piiris võimalus liituda teise jahipiirkonnaga ehk teha ettepanek jahipiirkonna piiride muutmiseks**. Nimetatud kompromissettepanek kätkeb endas ka nõuet, et piiride muutmise tulemusena ei tohiks jahipiirkonna jahimaa jääda väiksemaks kui 5000 ha. Teeme ettepaneku §12 lg 1 täiendada punktiga, mis sätestab „seda taotlevad ühiselt ühes ringi piiris kinnisaasja omavad

maaomanikud ning tingimusel, et mingi osa ringpiirist on naaberpiir teise jahipiirkonnaga ja piiri muutmisega ei kaasne jahipiirkonnale lahustükkide teket“.

Allakirjutanud on seisukohal, et ulukikahjustuste hüvitamise reguleerimine seadusega on oluliselt ebefektiivsem eraõiguslikest lepingutest. Viimaste eelduseks on aga maaomanike käsundusõiguse taastamine, mis võimaldaks maaomanikel jahipiirkondi moodustada ja ühiselt jahiala kasutajaid valida. Kuigi eelnõu lähtekohad on paljusküsi kaugel eelmainitud lihtsatest põhimõtetest, on Eestimaa Talupidajate Keskliit, Eesti Põllumeeste Keskliit ja Eesti Erametsaliit teinud oma parandusettepanekud hea koostöö vaimus ja lootuses, et mõned vaidluselused küsimused saavad seaduse edasisel menetlemisel hea lahenduse Vabariigi Valitsuses ja Riigikogus. Eelnimetatud organisatsioonid on ühisarvamusel, et esitatatud kujul ei täida uus jahiseadus talle pandud eesmärki, milleks on ulukiasurkondade säästlik majandamine, maamajanduse, sh jahinduse, areng ning jahiõigusega kaasnevate õiguste ja kohustuste tasakaal.

Lugupidamisega,

Kalle Hamburg
Eestimaa Talupidajate Keskliidu juhatuse esimees

Juhan Särgava
Eesti Põllumeeste Keskliidu president

Taavi Ehrpais
Eesti Erametsaliidu juhatuse esimees